

JURISTFORBUNDETS FORLAG

4. UDGAVE VED A. VINDING KRUSE

KØB

Henry Ussing

KØB

er sat med Times antikva
og trykt i Philips Bogtryk, København.

Bogbinderarbejdet er udført
af Carl Nielsens Bogbinderi, Odense.

Omslag tilrettelagt af
Erik Ellegaard Frederiksen SIG

Fotografisk optryk ved JSN-offset, København

FORORD

Det har været min hensigt at udarbejde en ny fremstilling af dansk købsret til afløsning af Ussings. Men da en sådan fremstilling mest praktisk bør vente til afslutningen af reformarbejdet i de nordiske købelovskomiteer, og da 3. udgaven af Ussings bog er udsolgt, har jeg fundet det hensigtsmæssigt foreløbig at besørge en ny udgave af denne.

I nærværende udgave er foretaget de tilføjelser og ændringer, som det har været naturligt at foretage under hensyn til fremkomsten af ny lovgivning, litteratur og domspraksis siden 3. udgaven fra 1962 og indtil 1. maj 1967. Konventionen om den internationale købelov og aftalelov, Haag 1964, og gennemførelsen af Haagerkonventionen af 1955 om internationale løsøre køb ved lov 122 af 15. april 1964 har givet anledning til indarbejdelse af et nyt afsnit om internationale køb. I øvrigt er der indarbejdet henvisninger til den internationale købelov ved omtalen af de enkelte regler i den danske købelov. Endvidere har spørgsmålet vedrørende ansvaret for skader forvoldt af farlige egenskaber ved salgsstande givet mig anledning til en noget større udvidelse af teksten, end det ellers har været tilfældet. Henvisningerne til de senere års retspraksis prætenderer ikke at være udtømmende og vil kunne suppleres med domshenvisningerne i Karnovs Lovsamling. Da denne lovsamling er under nyudgivelse, er den ikke indciteret i fremstillingen.

Lov- og sagregisteret er revideret af stud. jur. Peter Blok.

A. Vinding Kruse.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sidetallene er anført i parentes

§ 1. *Indledning. Begrebet køb* (1–3)

- I Historisk udvikling. Terminologi (1)
- II Begrebet køb (1)
- III Købeaftalens indgåelse (3)
- IV Sondringen mellem køb af fast ejendom og andet køb (3)

§ 2. *Indledning. Loven om køb* (4–14)

- I Løssørekøbets historiske udvikling (4)
- II Loven om køb (5)
- III Området for Kbl (6)
- IV Lovens karakter (7–10). A. Loven er ikke udtømmende (7). B. Lovens fravigelighed. Standardbetingelser (8)
- V Hovedtyper af køb (10–19). A. Specieskøb og genuskøb (10). B. Handelskøb og andet køb (12). C. Internationale køb (14)
- VI Om reklamation i køb (20)
- VII Procesregler (21)

§ 3. *Løssøresælgerens ydelse* (22–35)

- I Hovedydelsen (22–24). 1. Faktisk ydelse. »Levering« (22) 2. Ret med hensyn til salgsgenstanden. Legitimation (24)
- II Spillerum med hensyn til mængden (24)
- III Tilbehør og bydelser. Kbl §§ 18–20 (25)
- IV Stedet for sælgerens ydelse. Leveringsstedet (27–35). A. Hovedreglen i Kbl § 9. Afhentningskøb (27). B. Køb med pligt til at sende det solgte. Terminologi (28). C. Pladskøb med udbringelsespligt. Kbl § 11 (29). D. Almindelige forsendelseskøb. Kbl § 10 (29). E. Aftaler, der fraviger Kbl § 10. Transportklausuler (32–35). 1. Frit om bord (32). 2. fragtfrit og cif (33). 3. leveret, frit, franco (35). 4. Andre klausuler. Frit på bane (35)

§ 4. *Køberens ydelse* (36–41)

- I Hovedydelsen (36–39). A. Almindelige regler. Mønt. Veksel for købesummen (36). B. Bankrembours (36). C. Købesummens størrelse. Rabat. Kbl §§ 5–8 (37)
- II Renter af købesummen. Kbl § 38 (39)
- III Omkostninger (41)

- IV Køberen har i alm. ikke pligt til at aftage eller modtage det solgte (41)

§ 5. *Leveringstid og betalingstid* (42–44)

- I Hovedreglerne herom. Kbl § 12 (42)
II Særlige aftaler om leveringstiden (43). A. Kbl § 13 (43). B. Kbl §§ 68–69 (43)
III Omstændigheder, der udelukker misligholdelse (43)

§ 6. *Gensidighedsforholdets indflydelse på ydelsespligten* (44–52)

- I Princippet om samtidig udveksling af de to ydelser. Kontantkøb, kreditkøb og prænumerationskøb (44)
II Kbl § 14 (45)
III Afsendelseskøb i almindelighed. Kbl § 15 (47)
IV Betaling mod dokumenter (49–52). 1. Hvor sælgeren kan kræve dette (49). 2. Nærmere regler. Kbl § 71 (49). 3. Om efterkrav kan benyttes i stedet for konnossement (51)
V Delvis opfyldelse (52)

§ 7. *Faren for salgsgenstanden* (53–60)

- I Almindelige grundsætninger. Kbl § 17.1° (53)
II Undtagelser (56–57). A. Kbl § 58 (56). B. Tidligere overgang af risikoen (56–57). 1. Kbl § 37 (56). 2. Kbl § 17.2° (56). 3. Særlige forhold (57)
III Retsfølgerne (57)
IV Hvilke begivenheder risikoreglerne gælder om (58–60). 1. Kun hændelige begivenheder (58). 2. Andet end undergang og forringelse (59)

Retsstillingen når købet ikke afvikles normalt (§§ 8–18)

§ 8. *Indledning* (60–62)

- I Oversigt over reglerne om misligholdelse (60)
II Sprogbrugen i Kbl. Udtrykket hæve købet (61)

§ 9. *Køberens beføjelser* (62–72)

- I Oversigt og almindelige betingelser (62)
II Købers adgang til at hæve købet (64–68). A. Hovedreglen i Kbl § 21 (64). B. Salg på successiv levering (66). C. Forsinkelse med en del (67). D. Anteciperet misligholdelse (68)
III Ret til at kræve levering (68)
IV Ret til erstatning (70)
V Køberens reklamationspligt (70)

§ 10. *Erstatningsbetingelserne ved genussælgerens forsinkelse* (72–86)

- I Hovedgrundsætningen (72)

- II Ansvarsfrihed efter lovreglen (75–84). A. Upåregnelighedsbetingelsen (75). B. Umulighedsbetingelsen (77–83). 1. Ikke ubetinget ansvar for subjektiv umulighed (77). 2. Ansvar for uheldigt valg af opfyldelsesforanstaltninger (77). 3. Ansvar for rent individuelle forhold (81). 4. Visse forhold ligestilles med umulighed (81). 5. Uvidenhed om forpligtelsen (83). C. Ansvar efter reglerne om specieskøb (83). D. Partiel umulighed (83). E. Midlertidig umulighed (84).
III Særlige kontraktsvilkår (84–86). A. Udvidet ansvar (84). B. Særlige vedtagelser om videre ansvarsfrihed (85).

§ 11. *Erstatningsbetingelserne ved speciessælgerens forsinkelse* (87–88)

§ 12. *Købesummen betales ikke i rette tid* (88–99)

- I Området for Kbl §§ 28–32 (88)
II Sælgerens ret til at hæve købet (89–94). A. Almindelige regler (89). B. Køb med successiv levering og betaling (93). C. Anteciperet forsinkelse (94)
III Sælgerens ret til at fastholde købet (94–97). A. Hvad beføjelsen rummer (94). B. Begrænsninger i sælgerens ret (96).
IV Sælgerens ret til at kræve erstatning (97–98). A. Når han hæver købet (97). B. Når han fastholder købet (98)
V Valutalovgivningen (98)
VI Sælgerens reklamationspligt (98)

§ 13. *Manglende betalingsevne* (99–111)

- I–V *Køberens manglende betalingsevne* (99–110)
I Indledning (99)
II Sælgerens standsningsret. Kbl § 39 (100–107). A. Almindelige betingelser (100). B. Sælgerens ret til at holde salgsgenstanden tilbage (101). C. Kreditsælgerens ret til at standse afsendt gods (102). D. Sælgerens ret til at hæve købet (104). E. Andre beføjelser for sælgeren (106). F. Forholdet til trediemand (106)
III Sælgerens ret til at tage godset tilbage (109)
IV Forskellige opfattelser af standsnings- og tilbagetagelsesretten (109)
V Køberens konkurs ved køkets indgåelse (110)
VI *Sælgerens manglende betalingsevne* (110)

§ 14. *Fordringshavernora* (112–120)

- I–IV *Køberens fordringshavernora* (112–119)
I Indledning. Teorier (112)
II Betingelserne for anvendelse af §§ 33–37 (112)
III Virkningerne af køberens fordringshavernora (114–119). A. Sælgerens omsorgspligt (114). B. Salgspligt (116). C. Begrænset erstatningsret (116). D. Ret til købesummen. Risikoens overgang (117).

- E. Opgøret i øvrigt (118). F. Kbl's hovedsynspunkt (118). G. Blandt fordringshaverne og misligholdelse med betalingen (118)
- IV Særlige tilfælde, hvor køberens forhold betragtes som en misligholdelse (119)
- V Sælgerens fordringshaverne (120)

§ 15. *Mangler ved salgsgenstanden* (120–149)

- I Hvad mangel er (120–129). A. Kvalitetsmangler (121–127). 1. Salgs-genstanden ukontraktmæssig (121). 2. Salgs-genstanden ikke som forudsat (123). 3. Mangelsbegrebet er meget vidt (126). 4. Særlig om salg af fordring (126). 5. Salg af erhvervsvirksomhed (126). B. Kvantitetsmangler (127). C. Det afgørende tidspunkt (127). D. Misligholdelsens art (128). E. Bevisbyrden (129)
- II Mangelsbeføjelserne (129–142). A. Ret til at kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen (129). B. Ret til at hæve købet (130–133). 1. Almindelige regler (130). 2. Særlig om salg på successiv levering (132). 3. Mangel ved en del af ydelsen i øvrigt (132). 4. Ret til at hæve købet på grund af forudset mangel (133). C. Ret til at kræve mangelfri ydelse (133–134). 1. Omlevering (133). 2. Efterlevering (133). 3. Afhjælpning af mangelen i øvrigt (133). D. Ret til at kræve erstatning (134–142). 1. I specieskøb (134). 2. I genuskøb (135). 3. Erstatningen ifølge §§ 42–43 (136). 4. Erstatning for skade voldt ved genstandens farlige egenskaber (137). 5. Negativ kontraktinteresse (142). E. Ret til at holde købesummen tilbage (142)
- III Omstændigheder, der udelukker mangelsbeføjelser (142–149). A. Mangels synlighed (142). B. Forbehold. Auktionssalg (143). C. Mangelen skyldes køberens forhold (144). D. Afhjælpning af mangelen (144). E. Reklamationsregler (145–148). 1. Kbl §§ 51–53 (145). 2. Kbl § 54 (147). F. Erklæring fra køberen (148)

§ 16. *Vanhjemmel og anden retsmangel* (149–158)

- I–III Vanhjemmel (149–156)
- I Hvad vanhjemmel er (149–152). A. Afgrænsning (149). B. Konstruktionssspørgsmål (151)
- II Køberens beføjelser (152–155). A. Kbl's holdning. Genuskøb (152). B. De enkelte beføjelser (153–154). 1. Skadeserstatning (153). 2. Forholdsmæssigt afslag i købesummen (154). 3. Ret til at hæve købet (154). 4. Ret til at kræve retsmangelen afhjulpnet (154). 5. Ret til at holde købesummen tilbage (154). C. Gennemførelsen af vanhjem-melsbeføjelserne (155)
- III Omstændigheder, der udelukker misligholdelsesbeføjelserne (155–156). A. Køberens onde tro (155). B. Afhjælpning (155). C. Hævd, forbrug (156). D. Godkendelse. Passivitet (156)

- IV Salg af ikke-eksisterende rettigheder (156–157). A. Afgrænsning (156). B. Retsvirkninger (157)
- V Om køberen kan holde sig til sælgerens forgængere (157)

§ 17. *Andre mangler ved sælgerens opfyldelse* (158–160)

- I Almindelige grundsætninger (158)
- II Fejl ved forsendelsesmåden (158)
- III For tidlig levering (159)
- IV For stor kvantitet (159)
- V Forretningsafståelse. Konkurrenceforbud (159)
- VI Begrænsninger af konkurrenceretten ved andre køb (160)

§ 18. *Afvisning af salgsgenstanden. Ophævelse af køb* (161–166)

- I Køberens afvisning af salgsgenstanden (161–164). A. Køberens om-sorgspligt (161). B. Adgang til at afvise salgsgenstanden efter mod-tagelsen (162–164). 1. Kbl § 58 (162). 2. Kbl § 57.1 ° (164)
- II Sælgerens ophævelse af købet, når salgsgenstanden ikke kan gives tilbage (164)
- III Afhængighedsforholdet mellem sælgers og købers pligter. Kbl § 57 (164)
- IV Erstatningens omfang, når købet haves (165)

§ 19. *Køb på afbetaling* (166–174)

- I Indledning. Historie (166)
- II Afbt's saglige område (168)
- III Lovens karakter: Ikke udtømmende. Ufravigelig (169)
- IV Almindelige regler til værn for køberen. Afbt § 2 (170)
- V Sælgerens tilbagetagelse af tingen (171–173). A. Opgørelse af mel-lemværendet (171). B. Køberens ret til at afværge tilbagetagelse og til at indløse tingen (173). C. Forholdet til trediemand. Processuelle regler (173)
- VI Afbt § 9 (173)
- VII Afbt § 18 (174)

§ 20. *Køb af fast ejendom* (174–178)

- I Forholdet til Kbl (174)
- II Sædvanlige kontraktsbestemmelser (174)
- III De to ydelser (176)
- IV Faren for salgsgenstanden (177)
- V Forsinkelse fra sælgerens side (177)
- VI Forsinkelse med betaling (177)
- VII Køberens fordringshaverne (177)
- VIII Mangler ved salgsgenstanden (177)
- IX Vanhjemmel (178)

§ 21. *Bytte og mageskifte* (179–181)

- I Indledning. Begreb (179)
- II Bytte, som ikke angår fast ejendom (179)
- III Blandet køb og bytte (181)
- IV Mageskifte (181)

Forkortelser (182–185)

Sagregister (186–195)

Lovregister (196–198)

§ 1

Indledning - Begrebet køb

I. Køb er og har længe været den kontrakt, som spiller den største rolle i det praktiske liv. Købets betydning ses bl. a. af, at der har dannet sig en særlig handelsstand med den opgave at købe og sælge. Også den omsætning af formuegoder, der sker uden handelsstandens hjælp, foregår hovedsagelig igennem køb. De fleste overdragelser af faste ejendomme sker således ved køb. For løsøretingenes vedkommende foregår deres vandring fra producent til forbruger fortrinsvis ved hjælp af køb, ofte gennem en lang række køb.

Historisk har købekontrakten udviklet sig af bytte. Med den stigende omsætning bliver det almindeligt at anvende en bestemt vare som byttmiddel. Ofte har man anvendt kvæg, men efterhånden opdager man, at visse metaller egner sig særlig godt til byttmiddel, og da man så finder på at bruge møntet metal, opstår køb i nutidens forstand.

Købekontrakten er derfor en kontrakt, der har været kendt fra ret gammel tid, men købets karakter har forandret sig stærkt i tidens løb. Da dette særlig gælder køb af løsøre, omtales det nedenfor i § 2.I.

Benævnelsen køb anvendes i denne bog i tilslutning til de nordiske love om køb. I Tyskland bruges det tilsvarende »Kauf«. I andre lande kaldes kontrakten salg, idet den ses fra den modsatte side, således fransk »vente« og engelsk »sale«. I dansk retslitteratur har man fortrinsvis brugt udtrykket »køb og salg«, der er påvirket af det romerske »emptio venditio«.

II. BEGREBET KØB

Køb er en *aftale om overdragelse af et formuegode (en ejendoms-
stand) mod vederlag i penge.*

Køb hører til de aftaler, der kaldes *gensidig bebyrdende*, se herom »Aftaler« s.9, men adskiller sig fra de andre ved *ydelse-
rnes art*. Køberen erlægger eller forpligter sig til at betale en sum penge. Sælgeren overdrager eller forpligter sig til at overdrage et formuegode (en ejendoms-
stand) af anden art end køberens ydelse.

Sælgerens ydelse er hyppigst ting (ejendomsretten over ting), men